

Näkökulmia tehtävien ja kuvien käsittelyyn

11. Suomi Euroopan unionissa

Kuvatehtävä (s. 95)

Jari Elsilän pilapiirros Ilkassa vuodelta 2004. Mikä on kuvan sanoma?

- Ovi kuvastaa Euroopan unionia.
- Suuret maat pääsevät sisään isosta ovesta.
- Pienet maat joutuvat käyttämään lemmikeille tarkoitettua luukkua.
- Kuvassa oleva leijona on Suomen symboli.
- Pienet jäsenvaltiot kokevat usein, että suuret jäsenmaat neuvottelevat ja tekevät merkittävät päätökset keskenään välittämättä pienten näkökannoista.
- Kuvan sanoma on: pieniä jäsenmaita ei arvosteta eikä oteta riittävästi huomioon unionissa.

Kuvatehtävä (s. 97)

Suomi liittyi EMU:un pääministeri Paavo Lipponen (sd) johdolla. Minkälaista symboliikkaa löydät pilakuvasta?

- Kyseessä on vuonna 1998 julkaistun kirjan kansi.
- Kannessa on pilapiirtäjä Terhon kuva vuodelta 1997.
- Kirjan kannen värit viittaavat Euroopan unionin lipun väreihin.
- Kuvassa pääministeri Lipponen ajaa autoa, joka on menossa kohti EMU:a ja länttä.
- Lipponen on kuvattu määrätietoisesti näköiseksi ja tiukaksi.
- Takapenkillä oleva Suomi-neito kysyy "Saako pelätä?", mikä viittaa EMU:n mahdollisiin uhkiin.
- Pilapiirtäjä kuvaa Lipponen henkilöksi, joka haluaa Suomen EMU:un.
- Symboliikkaa kuvassa ovat esimerkiksi:
  - Suomi-neito, jota pidetään Suomen henkilöitymänä
  - Musta auto, joka viittaa hallitukseen ja yleensä vallanpitäjiin
  - Lipponen kravatti, joka on taipunut vauhdissa taakse
  - Takapenkillä istuminen, sillä takapenkillä istuva ei yleensä päästä minne auto menee.
- Video Lipponen ja Ahon kiihkeästä väittelystä eduskunnassa vuonna 1998, aiheena Suomen EMU-jäsenyys:

<http://www.mtv.fi/uutiset/talous/artikkeli/pimeaa-pelottelua-vai-valuvikoja-katso-kiihkea-eurokeskustelu-vuodelta-1998/2099348>

Tehtävä 1

Mikä on

a) hallituksen

b) eduskunnan rooli

EU-asioiden käsittelyssä?

a)

- Hallitus päättää siitä, miten EU-asiat Suomessa valmistellaan ja minkälaisiin toimiin Suomen on milloinkin ryhdyttävä.
- Hallituksen sisällä EU-asiat valmistellaan EU-ministerivaliokunnassa, jossa tehdään keskeiset linjaukset.
- Hallitus evästää poliittisin ohjein Suomen EU-suurlähettilästä, kun hän on menossa tärkeisiin EU-neuvotteluihin.

b)

- Hallitus ei valmistele aivan kaikkia EU-asioita itsenäisesti, vaan osa vaatii eduskunnan hyväksynnän. Kriteerinä on se, että mikäli jokin asia olisi eduskunnan päätettävissä tilanteessa, missä Suomi ei olisi EU:n jäsen, eduskunta voi osallistua asian valmisteluun.
- Eduskunnan suuri valiokunta on EU-valiokunta, joka kuulee ministereiltä tärkeitä tulevista asioista ja jossa kansanedustajat voivat evästää Brysseliin matkaavia ministereitä omilla toiveillaan.
- Pääministeri informoi eduskuntaa ennen lähtöään Eurooppa-neuvoston kokoukseen ja jälleen sieltä palattuaan.
- Eduskunnan rooli ei ole muodollinen, sillä Suomessa omaksutun linjan mukaisesti eduskunnan kanta sitoo suomalaisia ministereitä EU-neuvotteluissa.
- Eduskunta säätää direktiivien edellyttämät lait.

Tehtävä 2

a) Millä tavalla Suomen EU-politiikka on muuttunut EU-jäsenyyden aikana?

- Suomi oli liittymisen jälkeen aktiivinen unionissa. Tämä korostui erityisesti Paavo Lipposen kahdeksanvuotisen pääministerikauden aikana.
- Seuraavan pääministerin, Matti Vanhasen, aikana Suomi noudatti varovaisempaa linjaa, mutta noudatti sovittuja sopimuksia.
- EU:n taluskriisin aikana Suomi on suhtautunut monia muita maita tiukemmin esimerkiksi Kreikan velkakriisiin ja vaati esimerkiksi ainoana maana takuut Kreikan lainoille.
- Suomi pyrkii edelleen olemaan EU:ssa aktiivinen vaikuttaja ja korostaa jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä.

b) Onko muutos ollut Suomelle eduksi vai haitaksi?

- Tehtävän tarkoituksena herättää keskustelua EU:n hyödyllisyydestä. Näkökulmaan vaikuttaa vastaajan yleinen suhtautuminen Euroopan unioniin.
- Aktiivinen EU-politiikka on Suomen etujen mukaista, koska silloin pääsee vaikuttamaan useiden toimielinten kautta.

Tehtävä 3

Perustele väite: Coreper vaikuttaa paljon EU:n päätöksiin.

- Coreper on pysyvien edustajien komitea, joka vastaa ministerineuvoston töiden valmistelusta.
- Coreper koostuu jäsenvaltioiden suurlähettiläistä Euroopan unionissa (pysyvät edustajat).
- Olennaista on se, että kun jokin asia on pitkälle valmisteltu jossakin ministerineuvoston monista työryhmistä, se tulee seuraavaksi Coreperin istuntoon.
- Jos työryhmässä asian sisältökysymyksiin on jäänyt avoimia kohtia, ne yleensä saadaan ratkottua Coreperissa suurlähettiläiden keskinäisissä neuvotteluissa, minkä jälkeen ministereille jää enää asian virallinen hyväksyminen.

Tehtävä 4

Millaisia ominaisuuksia hyvältä mepiltä vaaditaan?

- yhteistyökykyä
- verkostoitumiskykyä
- liittoutumiskykyä
- kokouskestävyyttä
- asiantuntevuutta
- kiinnostusta asioita ja ihmisiä kohtaan
- halua ottaa selvää asioista
- kykyä hakeutua paikkoihin, joissa päätöksiä tehdään
- taitoa lobata ja vaikuttaa
- kykyä vaihtaa ajatuksia, tietoja ja kokemuksia
- taitoa esittää mielipiteitä ja esiintyä sujuvasti
- kielitaitoa

Tehtävä 5

Esseetehtävä. Pohdi, miten Suomi ja suomalaiset pystyvät parhaiten vaikuttamaan Euroopan unionissa.

- Näkökulmia vastaukseen:
  - Pohditaan Suomen hallituksen ja muiden edustajien aktiivisuutta kaikessa EU-toiminnassa – pyrkimystä kohti EU:n ns. kovaa ydintä eli keskeisten toimielinten keskeisiä asemia.

- Esitellään yhteistyön merkitystä asioiden onnistuneen eteenpäin viemisen kannalta, koska pienenä valtiona Suomella ei ole kovin paljon valtaa; kansallinen valmistelu tehtävä riittävän ajoissa, jotta asiaan voi vielä vaikuttaa.
- Pohditaan sitä, miten henkilökohtaisten suhteiden luominen muiden valtioiden päättäjiin auttaa asioiden ajamisessa.
- Europarlamentaarikotkin voivat omalla toiminnallaan edistää Suomen etuja, vaikka virallisesti toimivatkin osana europuolueita.
- Puheenjohtajamaana toimiminen mahdollistaa vaikuttamista.
- Tuodaan esiin, miten eri tavoin suomalaiset ihmiset, järjestöt ja yritykset voivat vaikuttaa suoraan Euroopan unioniin. Kaikki vaikuttaminen ei tapahdu hallituksen kautta.

Tehtävä 6 (nettitehtävä)

Valitse kaksi suomalaista meppiä ja selvitä:

a) Millä tavalla he ovat pyrkineet vaikuttamaan europarlamentissa?

b) Mitä he ovat saaneet aikaiseksi?

- opiskelijan oma vastaus

Taitoaukeama: pilakuvatehtävä (s.101)

Alla on hollantilaisen VAN DAMin pilakuva EUroopan unionista kesältä 2016.

a) Tulkitse kuvan sanoma. (10p)

- Kuvan sanoma on se, että Euroopan unionin päättäjät ovat etääntyneet kansasta.
- Euroopan unioni kuvataan torniksi tai linnaksi.
- Kansalaiset ovat lyöneet linnan oven päälle laudat, jotka kuvastavat hylättyä taloa.
- Kansalaiset marssivat pois unionista.
- Poliitikot ovat huipulla keskittyneet toisiinsa eivätkä näe, mitä linnan juurella tapahtuu.
- Pilvetkin estävät näkemästä, mitä alhaalla tapahtuu. Poliitikot elävät siis pilvilinnassa.
- Piirtäjän mielestä kansalaisten ja poliitikkojen välillä ei ole ymmärrystä.

b) Onko unionissa mielestäsi demokratiavaje? Perustele. (10p)

- Vastauksessa pitää määritellä käsite demokratiavaje. Se tarkoittaa sitä, että joidenkin mielestä unionissa ei toteudu kansanvalta riittävän hyvin ja joissain jäsenvaltioissa koetaan, että maan painoarvo ei ole riittävän suuri. Näiden katsotaan heikentävän demokratiaa.
- Oma mielipidettä pitää perustella faktoilla. Demokratiavajetta korostavia asioita ovat seuraavat:
  - Asioita valmistellaan pääosin salassa komissiossa.
  - Kansalaisten äänestysprosentti on alhainen EU-parlamenttivaaleissa.
  - EU-virkamiehillä on paljon vaikutusvaltaa unionissa.

- Lobbaamisella on suuri rooli unionissa.
- Direktiivit tuntuvat kummallisilta.
- Demokratiavajeäitettä voi vastustaa esimerkiksi seuraavilla pointeilla:
  - Unioni koostuu jäsenvaltioista ja niiden yhteisistä päätöksistä.
  - EU-parlamentin valtaa on lisätty.
  - Lissabonin sopimus on lisännyt avoimuutta päätöksentekoon.
  - Unionissa on mahdollisuus kansalaisaloitteisiin.
  - Kansalliset parlamentit voivat keskeyttää EU-lain etenemisen, jos se heidän mielestään kuuluu kansalliseen päätöksentekoon.
  - Lobbaamista tapahtuu myös kansallisesti.

c) Pohdi, miten kansalaiset voisi saada kiinnostumaan unionista nykyistä enemmän. (10p)

Näkökulmia:

- EU:n merkityksestä pitäisi puhua enemmän ja tuoda totuudenmukaisesti esille sen hyviä ja huonoja puolia.
- Vastauksessa tulisi tuoda esiin konkreettisia keinoja kiinnostuksen lisäämiseksi.
- Konkreettisia keinoja voisivat olla esimerkiksi seuraavat:
  - erilaiset mainoskampanjat
  - unionin merkityksestä tiedottaminen
  - kansalaiset kertomaan omista hyvistä kokemuksista unionissa
  - unionin käsittely kouluissa
- Hyvässä vastauksessa opiskelija osaa liittää kysymyksen aktiiviseen kansalaisuuteen, kansalaisten kiinnostukseen politiikkaa kohtaan ja kykyyn ymmärtää politiikkaa (poliittinen lukutaito).